

FOR
Freedom
AND
Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN-HOME

Librarian of Congress
Washington, D. C.

AMERICAN IN SPIRIT
IN LANGUAGE ONLY

NO. 153

CLEVELAND 3, O., THURSDAY MORNING, AUGUST 5, 1948

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

LETO L. -- VOL. L

VESTI IZ SLOVENIJE

SE ŽE DAJEJO MED SEBOJ. — Prepri med itovimi in slovensko kom. glasilo je po par dnevih omahovanja sledilo Stalnu. Tako so tržaški slovenski komunisti morali zatajiti svoje zaščitnika Tita. Pa recite, ali ni hudo biti komunist, ko moras kar čez noč zavreči svojega do sedanega prijatelja?

PRETEP V MAČKOVLJAH. — 4. julija so imeli komunisti v Mayhvinjah velik tabor. Italijanski govornik je slavil Stalina. Drugi komunisti so ga začeli prekinjati in vpititi nad njim. Iz tega je nastal med bratci pretep, ki ga je moralna policija pomiriti. BOLJUNEC. — Zadnjo nedeljo maja so imeli komunisti shod v Boljuncu. Govorili so štiri govorniki, trije od teh italijansko v čisto slovenskem Boljuncu. Tako pomagajo slovenski komunisti poitaljančevati slovensko okolico Trsta.

(Dalej na 4. strani)

Fantje iz Kanade pozdravljajo škofa dr. Gregorij Rožmana

Finch, Kanada. — Prevzideni naš gospod škof! Z veseljem in radošč smo sprejeli vest, da ste tudi Vi prišli preko na svobodno ameriška tla. Velik in vesel dogodek je bil to za nas slovenske može in fante, ki smo skupno z Vami nosili križ trpljenja zadnja leta.

Veseli smo, da Vas je Bog ohranil in srčno želimo, da bi Vas čeval in v življenju ohranil tudi v bodoče, da se boste mogli zdrav in trden vrnilti nazaj med svoje zveste vernike.

Mi smo prišli sem iz slovenskega begunkskega taborišča v Spittalu na Koroškem. Smo skupina 80 ljudi, ki delamo na železniški progi pri družbi C.P.R. na osnovi pogodbe, ki smo podpisali za eno leto. Potem bomo popolnoma prosti kanadski naseljenci.

Ob prilici Vašega prihoda v Ameriko Vas prosimo, da sprejmete naše iskrene pozdrave.

Ostati hočemo zvesti Slovenici in živeti po naukivih sv. vere kot ste nas učili. Ni nam žal trpljenja, ki smo ga prestali doma in v pregnanstvu. Kar Bog stori, vse prav stor! Delali smo kakor nam je vest narekovala, vse drugo pa prepričamo Bogu, ki ga le prosimo naj vodi naše pota in vse naše življenje.

Združujemo naše trpljenje z žrtvami tistih, ki so dalji svoja življenja kot žrtve boja za ohranitev krščanstva, in svobode med Slovenci in ga prosimo, da naj da vrednost našim malim in večjim mukam, ki jih moramo preživljati, da bi mu bilo kmalu zadoščeno in bi bila kmalu rešena naša mila Slovenija iz oblasti brezvercev. Naj bi kmalu zopet svobodno vsi Slovenci izpovedovali svojo vero, naj bi se svobodno zopet razgala naša prelepa nabožna in narodna pesem po vsej slovenski zemlji.

Zagotavljamo Vas, Prevzideni, da bomo ostali vdani vaši sinovi in bomo v živem zanimanjju spremljali vsa Vaša pota in vse Vaše delo. Bog živi!

Sebanc Feliks, Zukovec Hilarij, Franc Petrič, Hus Franc, Jekovec Matevž, Mavec Jakob, Humar Franc, Ivan Cvar, Jože Miklavc, Mrač Franc, Gorše Ignac, Franc Henigman, Paznar Filip, Paznar Rado, Paznar Ivan, Benc Franc, Kus Ru-

dolf, Kus Stane, Kus Franc, Ježek Franc, Bernik Vinko, Skubic Janez, Božnar Janko, Božnar Milko, Francelj Albin, Selek Matevž, Kranjc Ivan, Rogelj Marijan, Stako Valant, Zakrajšek Martin, Zakrajšek Viktor, Zakrajšek Jože, Tomajn Jože, Kranjc Anton, Strojnik Franc, Kraner Karol, Franc Petrič, Pakujč Janez, Zadel Franc, Muhič Janez, Gorše Leo, Fabjan Franc, Zaje Anton, Balmej Ludovik, Knave Alojzij, Hočevar Franc, Vizintin Janez, Muhič Cyril, Lesar Anton, Levstek Franc, Pengal Alojzij, Adamič Anton, Kramar Janez, Peterlin Ivan, Ahlin Franc, Golobič Jože, Koželj Martin, Župec Anton, Kaplan Franc, Jan Franc, Potočnik Blaž, Meden Jože, Zubakovec Izidor, Križman Ignacij, Muhič Tone, Kobal Tone, Arčun Ludovik, Adamič Miroslav, Tomazič Franc, Franc Bolta, Jakoš Alojzij, Roman Mikolič, Baje Bogomir, Ivan Rabzilj, Resnik Rudolf, Gorup Jože, Dolsek Viktor, Levstek Janez, Merhar Lojze.

Gornje pismo objavljamo kot eno izmed mnogih, ki jih prejema premil. gospod škof od povsod kjer žive Slovenci. Znameno je, da so novi slovenski ljude klub temu, da jih je usoda raztepla po svetu, vendarle lepo povezani v duhovno skupnost, ki jo vodi škof.

Komisija za preselitev beguncev imenovana

Washington. — Predsednik Truman je zahteval od kongresa izredni dodatek 2,000,000 dolalarjev za izvedbo programa za preselitev beguncev. Truman je rekel, da niti 200,000 ljudi ne

bo mogoče preseliti iz Evrope,

če se ne dovoli ta naknadna vstopitev.

Predsednik je ob enem javnem kongresu, da je imenoval komisijo, ki bo vodila preselitveno akcijo. Člani nove komisije so: Ugo Carusi, Edward O'Connor in Harry N. Rosenfield. Imenovanje mora potrditi še senat.

O'Connor je bil doslej direktor National Catholic Welfare Conference. War Relief Services.

NAM JE TUKAJ DOBRO, ZATO PRI VSAKI PRILIKI SPOMNIMO NA REGUNCE

KOMUNISTI PREGLEDALI IN ODOBRILI ADAMICEVO KNJIGO MY NATIVE LAND

Washington. — Urednik Budenz je potrdil, da sta on in Miss Bentley delala na tem, da vplivata na mnjenje pisatelja Louis Adamiča, ki je pisal knjigo "My Native Land." "Jaz sem bil postavljen zato," je rekel Budenz, "da ga politično korumpiram." Potem je Budenz potrdil, da predno je izšla imenovana knjiga, so odtise čitali in odobrili Earl Browder, bivši predsednik komunistične stranke, Mr. Golos, tedanje predsednik nadzorstvenega odbora komunistične stranke in Mr. Eisler, ki je bil takrat zastopnik komunistične internationale v Ameriki.

Kardinal Spellman na konvenciji delavstva

Za sporazumno delo — Proti političnim stavкам

New York. — Newyorška državna federacija za delo je začela svojo letno konvencijo. V pozdravnem govoru je župan O'Dwyer govoril zelo politično v korist predsedniške kandidature gospoda Harry Trumana. Kako smo že poročali so komunistični delegati bili izključeni od konvencije. Konvencijo je posredoval tudi kardinal Spellman,

ki je govoril o nujni potrebi skupnega dela delavcev in kapitala za življenje in napredek človeštva. Kardinal je razvil dolžnosti in pravice obih najvažnejših činiteljev v proizvodnji in naglasil veliko odgovornost, ki jo imajo v sedanjem stanju razvoja družbe, tako voditelji delavstva, kakor tudi lastniki velikega imetja, ce zamenjajo krščanska načela o človekovih osebnosti, o dolžnosti in pravici do dela v socialni zakonodaji in pa delovnih pogodbah. Kardinal je takole zaključil svoj govor: "Vsa leta, ko se je delavstvo borilo za

svoje pravice, je bilo eno njegovih najmočnejših orožij stavkajočih. Stavka je pripoznano legalno orožje delavstva tudi v tej državi, kakor drugod med sosednjimi narodi.

Vendar naj se to močno, zakonito gospodarsko orožje uporablja vedno redkeje. Delavstvo in kapital morata vedno bolj v sporazumu rešiti svoje spore in sodelovati v medsebojnem spoštovanju in vedno jasnejšem razumevanju. Oba nosita odgovornost ne le za skupni svobodni blagaj, ampak za blagor cele družbe.

V poštemen skupnem dogovoru je največja nada Amerike, da bodo bodoči delavski odnos mirni in reisnično koristni. Treba je, da ljudje čuvajo to nado, se brajajo sebičnih in takih grup, ki žele gospodariti nad drugimi.

Pravičnost je najvažnejša. Goste, ce se začne uporabljati stavka za politične namene, zlasti za politične napade proti Ameriki."

MOSCVA. — Ambasadorji zapadnih velesil so imeli triurna posvetovanja, da določijo svoje nadaljnje skupne korake v razvoju berlinske krize. O tem, kako stališče zavzemajo posamezne vlade, zlasti o tem, kaj so predlagali Rusi, ni nikjer nikake izjave. Dopsniki imajo vtis, da so zapadni zastopniki sedaj optimisti in upajo, da se stvari razvijajo dobro.

Razne najnovejše svetovne vesti

WASHINGTON. — Marshall je odlonil vsak odgovor na neposredna in posredna vprašanja časnika glede razvoja berlinske krize in razgovorov z Rusijo. Časniki sodijo, da je Marshall manj dobro razpoložen in ima male upanja na uspeh sedanjih pogajanj. Vsekako se skrija sedanj razgovor z Rusijo v najpopolnejši tajnosti, kakršne še ni bilo po vojni.

ATENE. — Gradije je zamenjala glavnega komandanata čet, ki so v bojih proti gerilcem. Severni del Gradije, kjer se nahajajo komunistični uporniki, je popolnoma odrezan od ostalega dela države, ker je vojski uspelo, da je očistila teren in zaprla gerilcem zvezze. Sedaj prodriajo posamezni oddelki vojske proti srednjem komunističnih upornikov v bližini jugoslovanske in albanske meje.

WASHINGTON. — Največ pozornosti pri zasliševanjih pred senatnim odborom je vzbudil Nathan Gregory Silvermaster, o katerem trdi Miss Bentley, da so se v njegovem domu prefotografičali razni vojaški in diplomatski dokumenti Združenih Držav, ki so jih vohuni nanosili skupaj, da so jih potem oddajali Sovjetskim agentom. Ta Silvermaster, ki je med vojno imel važne federalne trdne pozicije, je zanikal, da bi bil kdajkoli vohunil v korist kakke druge države, odklonil pa je vsa vprašanja glede svoje politične pripadnosti in prepričanja. Ni hotel odgovoriti na vprašanje ali je komunist ali ne. Ni hotel priznati, da pozna nekatere komunistične voditelje o katerih trdi Miss Bentley, da jih je onovo videa v njegovih hiši na komunističnih sestankih in se stankih vohunov.

BERLIN. — Sovjeti so sedaj tudi uradno postavili politično policijo v svoji čoni Nemčiji. Odpustili so skoro vse dosedanje telefonske uslužbence. Strogo nadzirajo zlasti vojne ujetnike, ki so prišli domov iz zapadnih dežel. Vse politične stranke in vsi važnejši politični ljudje so pod najstrožjim nadzorstvom nove politične police.

LAKE SUCCESS. — Združene Države so izjavile, da spoznajo glede Trsta ni izvršljiv in da sedanje stanje v Trstu ne more ostati. Razprava o Trstu se nadaljuje.

Razne drobne novice iz Clevelandia in te okolice

Na piknik vabilo — Društvo sv. Jožeta št. 169 K. S. K. J. vabi v nedeljo 15. avgusta na piknik, ki se bo vršil na Močilnikarjevi farmi. Na razpolago bo vsega za lačne in žejne ter izvrstna godba za ples.

Pozdravi — Mr. in Mrs. Ahlin in družina, 613 E. 99. St. ter Mrs. Margaret Ahlin pošljajo pozdrave s Pelee otoka, Kanada, kjer so na oddih.

V bolnišnici — Mrs. Frances Sterle iz 19402 Kewane Ave. se nahaja v University bolnišnici in bi rada, da bi jo prijateljice obiskale.

Prijetno bo — Podružnica št. 21 Slovenske ženske zveze v West parku vabi na piknik, ki ga priredi v nedeljo 8. avgusta na Rose Kovach prostorih, 13422 Sprecher Ave. Vendar naj se to močno, zakonito gospodarsko orožje uporablja vedno redkeje. Delavstvo in kapital morata vedno bolj v sporazumu rešiti svoje spore in sodelovati v medsebojnem spoštovanju in vedno jasnejšem razumevanju. Oba nosita odgovornost ne le za skupni svobodni blagaj, ampak za blagor cele družbe.

V poštemen skupnem dogovoru je največja nada Amerike, da bodo bodoči delavski odnos mirni in reisnično koristni. Treba je, da ljudje čuvajo to nado, se brajajo sebičnih in takih grup, ki žele gospodariti nad drugimi. Pravičnost je najvažnejša. Goste, ce se začne uporabljati stavka za politične namene, zlasti za politične napade proti Ameriki v novem stanu.

Poroka — V soboto 7. avg. bosta poročena v cerkvi sv. Vida ob 9. Miss Dorothy Koncilija in Milton Lawrence. Ženin je sin Mr. in Mrs. Joseph Laurence iz 15801 Pythias Ave., nevesta je pa hčerka družine Mr. in Mrs. John Koncilija iz 3002 Empire Ave. Vso najboljše želimo mlademu paru v novem stanu.

Odlični gostje — Slovenski duhovniki, ki so v zadnjem času prišli v Ameriko, kakor smo že poročali, so se na poti na nova službena mesta ustavili v Clevelandu, da se pošljajo svojemu škofu Dr. Gregoriju Rožmanu in da obišejo svoje tukajšnje prijatelje in znance. Rev. Anton Anžič je bil v Clevelandu v nedeljo. Bil je gost Msgr. Ponikvarja.

Rev. Jože Vovk je odšel v Lorain k župniku Slajetu, Rev. Dr. Anton Dolinar pa je še tu v Clevelandu. Rev. Dolinar je bil profesor realne mestne gimnazije v Ljubljani in zelo znan slovenski dirigent pevskih zborov in godb, glazbenik in kompozitor. Tudi on prebiva v župnišču sv. Vida. Gospodje so obiskali našega urednika in se zelo laskavo izrazili o pisani Ameriške Domovine ter povedali zanimive informacije iz Evrope. Želimo jim vso srečo in uspehov v naši Ameriki.

Če bo vreme — Radi slabega vremena sinočni bilo slik na Grdinovem vrtu. Zato bodo pri nocoj, če bo le kolikaj vreme dopuščalo.

Slovenske farmerje v Ameriki prosimo, da spremoč čimveč beguncev in begunkov družin pod streho in jim dajo delo. S tem ne prevzamejo nobene druge odgovornosti. Javite koliko oseb spremete.

Liga slovenskih katoliških Amerikanov, 10316 Barrett Ave., Apt. 6, Cleveland 8, Ohio.

Sodnik Harry A. Hanna je vložil pri volivnem odboru peticije, na katerih je bilo 20,000 podpisov, ki ga priporočajo kot kandidata za okrajno sodnijo. Slika kaže sodnika Hanna, na lev, na desni je pa Walter A. Rutenski, ki je tajnik kampanjskega odbora za izvolitev sodnika Hanna.

(JAMES DEBEVEC, Editor)
Henderson 6628 Cleveland 8, Ohio
Published daily except Saturday, Sunday and Holidays

NAROČNINA

Za Zed. države \$8.50 za leto; za pol leta \$5.00; za četr leta \$3.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$10.00 na leto. Za pol leta \$6, za 3 mesece \$3.50.

1948	AUGUST	1948
5	6	7
1	2	3
8	9	10
15	16	17
22	23	24
29	30	31

SUBSCRIPTION RATES

United States \$8.50 per year;
\$5 for 6 months; \$3 for 3 months.

Canada and all other countries outside United States \$10 per year. \$6 for 6 months, \$3.50 for 3 months.

Entered as second-class matter January 6th, 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

No. 153 Thurs., Aug. 5, 1948

Vir Adamičeve politične modrosti

Ko smo se upali prvič zapisati resnico o Adamiču, je bil ves rdeči in napredni slovenski "element" v viharju. Zbirali so protestne izjave, prirejali seje in setanke proti nam in gojnili svoje volkove v napad, ker da smo se drznili prijeti pisanatelja "svetovnega slovesa," velikega Slovenca v Ameriki.

Pa se je obrnilo. Resnica le pribija na dan, čeprav počasi. Sedaj povedo drugi tako hude reči o istem sopotniškem junaku, da jih mi še približno nikoli nismo dosegli. Mi se nismo nikdar povzeli do trditev, da bi bil Adamič vohunil v korist Sovjetske Zveze, nikoli mu nismo očitali, da je špijon, nikoli nismo rekli, da bi bil sred vojne delal zavestno izdajalske posle v škodo naše ameriške domovine. Bilo je že drugega gradiva dovolj, da smo lahko trdili, da Adamičeva politika ni v koristi niti Slovencev, niti Amerike. Bilo je dovolj gradiva, da je bilo treba obsoditi Adamičovo ravnanje, bilo so grde stvari v njegovih delih, ki so kazale, da mož ne spoštuje slovenske matere, da mu ni mar za lep glas in koren slovenske domovine, da je vse kaj drugega kot gentleman napram ljudem, ki so z njim delali in mu zaupali svoje stvari in namere, da je skratka človek, kakršnega se je po našem prepričanju treba izogibati.

Pa že to kar smo mi trdili je bilo vendar toliko, da je pameten človek lahko že takrat razsodil odkod ima Adamič svojo moč zaslombo, svoje čudovite informacije, s katerimi je pital uboge rdeče lahkovrneže.

Sedaj ljudje, ki so bili tedaj v najožjem kontaktu z Adamičem na eni in z rusko špijonsko mrežo na drugi strani, lepo odkrito povedo, da je takrat bil Adamič v komunistični najvišji družbi, da je bil njihov učenec, da je šolo dobro prestat, da je potem tudi dobro služil komunističnim namenom. Kaj se to pravi? Nič več in nič manj kot to, da so politiko SANSA in vseh rdečarskih slovenskih in jugoslovenskih združenj, ki so bila vsa zadnja leta pod Adamičevim uplivom in vodstvom, dejansko dobila navodila za svoje delo in svoj program od sovjetske vohunske družbe, ki je delovala v Ameriki in obdelala tudi Adamiča.

Adamič ni bil in ni sam. Glavni urednik komunistične galsila je iz svojih lastnih opazovanj pred sejnatnim odbodom povedal, da je v Ameriki stalno okrog tisoč ljudi v sovjetski vohunski službi. Povedal je tudi, da ameriške rdečarske organizacije opravijo velik del opravkov za sovjetske vohune. Namen vsega tega njihovega prizadevanja pa je uničenje ameriške moči, prevrat v Ameriki, uničenje Amerike, njenega reda, njene demokracije in njene vlade.

To so sedaj kričeca dejstva pred ameriško javnostjo. Mi smo zadnja leta ne prestano trdili, da so naši rdečarji na opolzki poti. Svarili smo jih takrat ko je izgledalo, da nihova drevesa rastejo v oblake, svarili smo jih kasneje, ko so se stvari obračale in ni bilo več nikakog droma, kam jih vodijo SANS in časopise. Mi smo svarili in opominjali, da to niso slovenska pota, da to niso pote, po katerih se varno hodi v Ameriki. Malo je izdalo. Posamezniki pač so izprevideli, toda rdečarski listi so kot noji vtikal glavo v pesek in daje tulili svoje titovske in boljeviške krilate, če tudi so se jim vsak dan izmikala tla pod nogami in so vsak dan nova dejstva iz Amerike in iz starega kraja govorila, da je titovstvo čista komunistična brozga, kuhana v Moskvi, ne v slavanski Moskvi ampak v Moskvi, ki je mednarodno središče revolucije in boljeviške diktature.

Sedaj je jasno, da ameriške oblasti že dolgo vedo kaj delajo rdečarska krdela, sedaj tudi javnost ve zakaj so bili SANS in podobni proglašeni za prevratneče, sedaj ne pomaga nobeno Wallace-ovo pozdravno pismo več, sedaj pride pod prisego govore. Govore in obtožujejo. Sedaj je posena na zatožno klop javnosti voditelj Adamič, jutri ali pojutrišnjem lahko pade ista palica po koteremkoli članu iste rdečarske družbe.

Ali je kak Slovenec v Ameriki, ki bi bil rad in tej družbi? Ali bi si kdaj željal, da bi o njem enako ali podobno govorili, kakor sedaj govorje priče o Adamiču? Ali se komu zdi še da preveč, če je pred nekaj meseci n. pr. Dr. Krek imenoval tiste, ki se vedno podpirajo titovsko diktaturo v Jugoslaviji "garjeve ovce" v slovenski družbi v Ameriki?

Ali ni bilo to še vedno le milo opozorilo vsakemu, naj pazi kaj dela, s kom se druži, koga posluša, komu verjame in katero časopisje bere. Niso verjeli ne bratom, ne sestram, ki so pisali obupna pisma iz domovine, niso verjeli resničnim novicam, ki smo jih dan za dnem priobčevali iz domovine, niso verjeli našemu škofu. Ali sedaj verjamete samim komunističnim ljudem, ki so bili sred usodepolnega dela, ki je povzročilo vso grozno nesrečo v naši starosti domovini in pravljalo nekaj podobnega tudi nam v Ameriki?

Vsem, ki še niso popolnoma zastrupljeni, ki še morejo samostojno odločati o sebi, naj bo ponovno povedano. Zajustite sramotno družbo radi sebe in radi dobrega imena Slovencev v Ameriki. Nemoralna igra, ki se je med vojno začela, je nujno obsojena na propast. Pokopala bo vsakega, ki ji bo do konca sledil.

NOVINE

ZA SLOVENCE "SLOVENSKE KRAJINE" V AMERIKI

Prekmurska zveza

(Povedano na prekmurskem večeri v Čikagi 27. juliju 1948.)

Slovenci Slovenske Krajine med Murov in Rabov smo del slovenskega naroda. Liki naša jezeroletna posebna zgodovina, nježa že dvesto let staro prekmursko slovstvo in ločenost od skupnega slovenskega tega nam je dala telko svojskoga, telko takšega, ka je samo naše, ka se prekmurski Slovenci v tom pomenučitamo za poseben narod. Istina je, ka smo za velki svet tak mali, ka nemoremo nikaj pomeniti. Liki zato itak vsakši pravji prekmurski Slovenec nosi v svojem srci toplo ljubezen do rovine, do svoje rojstne vesli, do svojih staršov, do svojega naroda. Naša domovina je mala, naš narod je ne bogat. De je pa za dobro dete njegova mati vsikdar najlepša pa naj bo kakša steč. Tak je tudi nam naše Prekmurje najdražje in naša slovenska reč najlubša. To miseo nam je povedao ob 30 letnici križovskega društva Mr. Štefan Jakšič. Na to pride tudi, ka mi je včera pravo Mr. Štefan Kelenc: Če se tudi kaj posvadimo, moramo vsikdar na to misliti, ka smo vsi z edne gnezde in spore pozabiti. Mr. Gjura, doma smo jemi pravili Malakački Gjura, šteri si je gnjes zvolo mesto za barom, ka nam dvori, je tudi na to mislo, kda je pravo: Ve je naš kraj doma ne bogzna bogat, narod je siromaški, de je pa to li nekaj veseli kraj. To veselo domačnost doživljamo tudi pri toj prijateljski večerji pod gostoljubnem strehom Mr. Jakšiča v prostori, nad šteroga vdom stoji napis "Prekmurje". Poslušamo lepe domače pesmi naših prvoravnih pesmarov. Naj nam te lepi večer poživi i vtrdi na prekmursko prijateljstvo in medsebojno ljubezen.

Čikaško pismo

(Piše Gizella Hozjan)

Meseča julija so nas pa obiskali Rev. Jožef Godina in Mr. i Mrs. John Hodnik s svojim Vanekom in Tjaškom, vsi iz Cleveland, "Dobro nam Bog daj," je bio njuv pozdrav. "Bog daj, Bog daj," njim je bio naš odgovor. V roke smo si segnoli, pogledali i par reči nad zmes posvedali, potem so pa Hodnik nadaljevali: "Zdaj mam vekejšen, te smo vas pa šli malo pogledati." Mi smo nijj vsej bili veseli, Našli so nas pri deli. Ravno zato so pa tudi Hodnik obredili. Majko vekejšen, pa so zravnali delati mogli. Malo jim je vroče gratalo, pa so nikaj ne vupali praviti. Na obrazu se jim je pa čelo, reki: "Ka te vij mislite, ka sam zato se šou?" Mi smo se jim pa glasno smejali.

Dosta i zanimive pogovore smo meli. Vse smo obhodili po naši vasi in se stavili v prekmurski cerkvaj. Zaistino z veseljom smo je pojavili. Poglejali smo tudi po naši lepij ravni polaj i kre Mure i Črnca smo obrovili. Stavili smo se v Lenderskij Goricaj pa pri blistricki mlinaj. Pojdočki smo poluknili v naše sadovnjake, ograde, grede, pa tudi rože na oknjak so nam ne vujše. Cenimo tisto, ka smo inda ne znali kak je lepo. Tujina nam je odprala oči. Skozi okna smo pogledali v naše male hiže. Ne smo imeli zaves, zato smo vse videili. Ničše nam je ne vujše: Ivan, Jožko, Štef, Naci, Tuni, Mariča, Veronika, Lena, Aga, Gejta, Tjaš... Kak smo se zavedili, ka Hodnik vsakoga pozna.

(Nadele drogoč.)

Dragi Vanek!

Ti bi rad znao, kak so kaj naši v Čikagi pa še vse je tam. Jaz tak mislim, ka je Čikaga največja prekmurska naselbina. Pravijo, ka je v Čikagi prek 200 prekmurskih družin (edenčilo trdijo, ka 300). Tak bi te bilo tam prek jezera ljudi našega naroda. Zvezkega so to s čerenovske fare, Hotize, Polane na nekaj tudi z drugij krajov Prekmurja. Majko društva z jednote in majko samostojna društva. Nekda so meli tudi pevski zbor. Ze doma, celo pa še v begunstvu, sam ne znam načen atres poznani domaćinov v Ameriki. Iz Rima sam proso Rev. Gabrovška v Clevelandu, če bi mogeo pozvestiti za botrieno Magdicem (Maučecovo) z D. Bistrice. Čeravno sam ne znam za njeni priimek po moži in ne za kraj, kde prebiva, so jo gorajši v Čikagi kak Mrs. Steve Žižek (1818 N. Larrabee). Kda je lani jeseni šou iz Rima v Ameriko nekdašnji jugoslovenski minister M. Krek, sam ga naprosno, če bi Žižko držino ob prilik obiskao. Dr. Krek je resan priselje k Žižkovin. Pozvoni pri dveraj. Mariča pride

Henjali smo tudi na križopoj. Čuli smo dečke spevati i juvkatki. Najlepši glas sta mela Pepin Štef pa Zapčičev Ferdi. Teva sta takši mladi glas mele, ka smo ga komaj razločili od dekliskoga. Vzvili smo vse to i bili pali mladi. Edna pesem nam je ostala pri srci, zato smo jo tudi v Čikagi ponovili. Tak nam je šla, kak če bi se jo mese dni včeli:

Če se hočete otresti usodno — škodljivega upliva, pustite časopise, ki vas je vse na to nesrečno pot zvodilo in vas na njej drži, brez najmanjšega koristnega razloga za nas vse, za vas in vaše družine. Zavržite ta duhovni strup, ki dnevno prihaja v vaše hiše in vas napoljuje z nerensčnimi vtiški o dogajanjih doma in v svetu. To vas vodi proč od pravega Slovencu, vam ubija pravi narodni čut, to vas dela za sovražnike ameriške demokracije, vam izpodjeda domovinsko ljubezen in kvari značaj.

Pomnimo in nikdar ne pozabimo, kar je rekel nedavno ameriški poveljnik na Koreji: "Vsak komunist kjerkoli živi, mora predvsem slepo služiti ukazom Kremlja, šele potem pride — če pride — na vrsto njegova lastna domovina."

odpret. Dr. Krek pita, če so to Žižkovi i pove svoje ime. Mariča je ne prav zaraznila i pravi materi: "Dr. Clare je prisel." Magdica je mislila, ka je prisel njeni dojhtor. Zgrabi jo čemer: "Ka zlodij ga pa nosi dnjes. Ve sam jemi pa pravila, ka naj ne hodi zdaj, ka mama delo." Mislila je, ka dojhtor itak ne razmi slovenski. Kda ga je ovara, je videla, ka je ne podoben dr. Clarki. Te se sporazmijo, ka je to ne dojhtor Clark liki dr. Krek. Jaz sam bio med tem že trikrat pri Žižkovi v Čikagi, pa mi je Magdica nedokončno povedala od toga. Tu je dr. Krek mi je ne povedao. Če njeva neščeta povedati meni, taj je nima tudi ne povem, ka mi je to znano.

(Nadele drogoč.)

Prekmurski večer v Čikagi

Ob prilici obiska familije Hodnik i Fathera Godina iz Clevelanda so jim prijatelji v torek večer (27. juliju 1948) pripravili večerje v prostorih kluba "Prekmurje" v saloni Mr. Števana Jakšiča na Blue Island 1663. Tečno prekmursko večerje so pripravljali prekmurske kuharice Mrs. Kelenc in Mrs. Balažič (Roza). Poleg drugoga so bili kapači tudi reteši, brez številki kolikške svečenja prekmurske večerje nemre biti. Mr. Gjura je veste skrb, ka je ne bio nihče žeden. Kda smo se nasiliti i žejo pogasili, so začnoli pesmi. Sam Mr. Račič bi jih bio veseli, če bi je čuo. Mrs. Hozjan (Gizela) i Mrs. Denša sta znan prviji žvegli v Chicagi, te pa Mr. Jakšič in Mr. Balažič (Stef), pa tudi Mr. Balažič Martin, i Mr. Ritlop in polanski Mr. Utroša. V toj domačoj družbi sta bila tudi Mr. i Mrs. Horvat pa Perša ter Fatherova sorodnica Mrs. Magdica Žižek. Bilo je zaistino lepo, ka človek ne v pamet vzeo, eli je na veselom gostovanju v Prekmurju eli kde v Ameriki. Pozdrav Fathera Godina prinašamo odzgora. Pozdrav, i zahvalo se je tudi Mr. Hodnik. Če ščemo biti pravni, pa moramo povedati, ka je največ skrb za domačo prireditve me Mr. Stevanom Kelencem. Rov.

(Jugoslavija računa za 1 dolar 50 dinarov. Tak pridejo tri sličice za 6 dolarov.)

Kak je v domačem kraju? Neko je dobro pismo s staroga kraja (Prekmurja). Pismo enak pravi: "Vi mogoče mislite, ka je doma resan tak dobro, kak se to čte v naši komuniti. Da pa vi to vse inači mislite kak čete, da je to ne istina, ka v tej novinaj pišejo."

"Žila je zato nekaj bilo, kda smo pokosili. Zdaj pa nemremo notri spraviti, ka sploh dešči ide, ka že v križaj raste. Pa vseeno moramo kraj daten meter žita. Pa te nanč telko ne dobimo za tisto, ka bi edne punčole dobili za tiste peneze. Tak van je v našem kraju dobro." (Pisar na Prekmurju meseca julijša letos.)

"Nanč za špice i sou ne bi dohajalo, če bi samo to meli, ka nam doajo za zrnie, stero moračno državi dati. Plačajo tak kak je njun volja." Tak piše oča v Prekmurju sini v Ameriki.

Peški bi rad šou nazaj v Ameriko nekši prekmurski Amerikanec, ki je lani odšel do Amerike, pozdravil s staro domačo i prijateljski družino Ignac Hozjan in Steve Žižek smo skoro celi tijeden bili na stanovanji i z vekšega na hrani. Lepo so nas pogostili Mr. i Mrs. Tunij Balažič, Mr. i Mrs. Matjaš Kustec, Mr. i Mrs. Stevan Jakšič, Mr. i Mrs. Steve Kelenc, Mr. i Mrs. Frank Horvat, Mr. i Mrs. Martin Balažič, družina Perša Stevan, družina A. Denša, Mr. Stef Balažič, Mrs. Lutar i drugi. Najprej vsaki pozoreb, te pa esče skupino pri Mr. Jakšiči. Dobrošlico so nam voščili številni znanci na obej cerkvenih piknikih. Bog plati vsem i na veselo svidenje v Clevelandu. — Familiia Hodnik i Rev. J. Godina, Cleveland.

Mrs. Antonia Denša, Chicago (2730 W. Arlington) je prevzel za stopstvo za "Ameriško domovino" v Chicagi za prekmurske Slovene. Prepričani smo, ka jo z veseljom sprejmete, kda vas obišče i vam ponudi novine. Naročite pa lehkoto novine tudi po telefonu, če jo zovete.

Rev. Joseph Hren (sin prekmurskih staršov Mr. i Mrs. John Hren, Hebron, Indiana) prvi prekmurski duhovnik, rojeni v Ameriki je nastavljeni v cerkvi Presvetoga Imena (Holy Name Church), Kansas City, Mo. Zeleme jemi obilo božega blagoslava v njegovem prvom dušopastirskem delu. (Novo mesec je mesto lani meseca junija v cerkvi Sv. Trojstva v Chicago.) Rev. Hren je iz reda dominikanskih.

Mrs. Antonia Denš

FR. JAKLIC:

Peklena svoboda

Povest o ljubljanski in ižanski revoluciji leta 1848

Drugo poglavje.
Tone Krivanoga isče antikrista,

V kratkem času je vse mestno odmevalo od veselega vzklikanja. Iz mesta je udarilo v predmestja, na Cojzov graben, v hiši na obreh straneh Gradašice, v ulice, ki se vzpenjajo na Grad od južne strani.

Ižanka je prya prinesla novico v Reber, kaj se godi na trgu in kako grmi na vseh straneh. Priběžala je domov, kakor bi jo kdo podil. Vsa zasopla je bušnila skozi vrata in jerbar bolj vrgla kakor postavila na tla, stolček pe ja tudi kar zapotopal po podu. Ko je pa domila nekoliko sape, tedaj je pa padlo iz nje: "Sodni dan bo! Antikrist je že tukaj!"

Mož, ki je kuhal, je že prej začuden pogledal ženo, ko je s takoj nenavadno ihto privihrala. Ko je pa zasiščal njeno govorjenje, je spoznal, da nekaj ni v redu, in misleč, da se je nekoliko premknilo v njeni glavi, je dejal:

"Kaj se ti meša, ka-li? O antikristu govorиш; Bog nas varuj!"

"Je že tukaj! Je že vse zmesal! Pojd pred rotovž, pa boš videl, kaj se godi! Vsi ljudje norijo!"

Mož ni vedel, kaj bi ji odgovoril, pa je s kuhalnicami v roki gledal njo, ki je tako čudno govorila, in čakal, kaj bo povedala, da jo bo spoznal in vedel kako in kaj.

Veleva mu je, naj meša v loncu, da se ne bo prismodilo, potem je pa nadaljevala:

"Prišlo je, kakor bi mignil. Iz Špitalskih ulic je pridril na trg gologlav človek, mahajoč s klobukom in se je drl na vese glas. Pa je bil takoj drugi zanjim in nazadnje so se usipali iz Špitalskih ulic kakor iz cerkve ob nedeljah in vsi so mahali z rokami in klobuki in vplili: 'Stacion! Stacion! Kom-šta-stacion!' Čimdalje bolj so kričali, čimdalje več jih je bilo in nihče ni vedel, kdo so in kaj hočejo. Nihče jih ni razumel. Še nismo zvedeli, kaj to vpitje pomeni, so pa že izpod Trance prihajali prav taki ljudje, ki so vpili prav tako in se takoj vedli. Kot bi trenil, je bil tri poln ljudi, ki so mahali s klobuki in vplili v kričali; nekateri so kar poskakovali, kakor bi bili znoreli. Tedaj so po povedali: 'Antikrist je prišel!' In koj smo vedeli, zakaj je svet tako zmešan. Jezike je zmešal, da drug drugega ne razumejo. Strah me je obšel, da bi se še meni kaj ne pripetilo, ko sem videla, kako je precej prijelo vsakega, ki se je spustil v razgovor s človekom, ki ga je antikrist že imel. Nekdo je splezal kar na vodnjak in ondibabil ljudi k sebi. Takrat sem pobrala in bežala in si mislila: mene pa ne boš imel. Tako je sedaj v mestu, kjer antikrist svoje nauke seje."

"Tako misliš, da je res antikrist?"

"Pravi antikrist. Antikrist,

DO YOU GET ENOUGH VITAMINS?

You can't feel and look your best unless you do. If you are in health we invite you to make the following test at our side.

Get a package of shiny One-A-Day (Brand) Multiple Vitamin Capsules. Take one capsule every day for thirty days. If you are not satisfied your druggist will refund your money. Be sure to get One-A-Day (Brand) Multiple Vitamin Capsules, the kind that has the most vitamins.

ONE A DAY

MILWAKEE LABORATORIES, INC.
Milwaukee, Indiana

ti pravim! Konstatacijon! Ali si že slišal kdaj tako govorjenje? To ni noben jezik! Tak jezik govorji, pa ga razumi! To dela antikrist! Antikrist meša jezike in pamet!

A namesto moža se je oglasil izza plank, ki so bile v kuhinji na eni strani namesto zdane stene, nekdo drugi in vprašal:

"Kje pa je antikrist? Kakšen paje?"

"Tone, le vstani, da ga ne boš zamudil," je rekel mož pred pečjo.

In res se je čez nekaj minut odprla stena in iz mračne čumante je stopil napol oblečen možkar, z zmrščeno brado in zmernimi lasmi.

"Napol v spanju sem slišal, kaj si pravila o antikristu. Ali si ga videla?"

"Videla ga nisem, samo slišala sem, da je v mestu, in sem videla, kako je ljudi zmešal."

Potem je povedala še enkrat, kaj je opazila in zakaj je prizvala domov.

"Boš kmalu zvrtil?" je vprašal Tone pred pečjo. "Jaz bi šel rad gledat, kje je antikrist."

Mož je izročil kuhalnico ženi, rekoč: "Samo zabeliti je še treba."

Kosilo še ni bilo pripravljeno, ko je prišel še črti, ki je prebival pod tisto streho na Rebri in jedel iz skledo, ki jo je postavljala branjevka Ižanka na mizo.

Še med vrati je bil, ko ga je Tone hlastno vprašal:

"Ali si ga videl?"

"Koga?"

"Antikrista! Živega antikrista, ki denar seje."

"Antikrista nisem videl, pač pa sem videl ljudi, ki so kakor brez glave in ki vpijejo: 'Konstitucijon! Konsticijon!' Tako čudna je beseda, ki sem jo slišal najprej v Krakovem, potem sem videl ljudi na Bregu, ki so mahali s klobuki in vplili, drevili so čez most, pred Sv. Jakobom jih je vse polno; in ko sem zavil po Starem trgu, da bi šel v Reber, sem se jim komaj umikal. Vprašal sem nekoga: 'Kaj pa je?' Zavpil je: 'Konstitucijon!' Sedaj sem si vsaj besedo zapomnil, izvedel pa nisem, kaj pomeni. Ako ne vedel, da smo sredi posta, bi mislil, da smo v pustnih dneh."

"Jaz sem pa slišala, da jih je antikrist zmešal," je dejala mati.

"Jaz pa o antikristu nisem nič slišal, pa nekaj že mora biti, ko so tako brez glave."

Družina je potem sedla in kosila. Ko so bili naši znanci iz Skrili: Glavan z ženo, sin Janez in pa Tone Krivanoga, ki se je bil tako udomačil v tej družini, kakor bi bil v najblžnjem rodu z njimi. Ko je bila prišla nevesta h Glavanovim, so bili stari in mladi pač nekaj časa skupaj, a naposled so šli le na dvoje. Za dve delavnici družine je bila kmetija tudi premajhna. Stara dva sta se bila najprvo naselila v Iški vasi. On je delal, kjerkoli je bilo, najrajši je pa nakladal drva na ladje in pomagal ploviti po Ljubljani. Ona se je pa ukvarjala po malem s kupčijo. Nabirala je jajca in maslo, fižol in gobe in še razno drugo drobnjav, ki se lahko proda na trgu v Ljubljani, pa je hodila v mesto, včasih pa, ali se je prislonila na kak voz ali pa tudi na ladjo, kadar je bil mož pri vesilih. Tako se je polagoma privadila barrantje. Sin Janez je bil pa šel v vojakom. Dragonec je bil. A primerilo se je bilo, da ga je bil podrl konj in mu pretrelnog, pa ni bil več za vojaka. Tedaj si je poiskal službe v Ljubljani, kamor sta se naposled priselila tudi oči in mati.

(Dalje prihodnjek)

Issued Every Thursday for the Jugoslavs in Wisconsin
Tedenaka priloga za Slovence v Wisconsinu

OBZOR

THE WISCONSIN YUGOSLAV OBSERVER — AFFILIATED WITH THE "AMERICAN HOME" DAILY

Address
All Communications to
OBZOR PUBLISHING COMPANY
820 So. 5th St.
Milwaukee 4, Wis.
Tel. Mitchell 5-4373

LOKALNE VESTI

312 kandidatov za 46 političnih služb

V torku, 27. julija je bil v naši državi zadnji dan za prijavo političnih kandidatov, ki hočajo kandidirati za razne urade v primarnih volitvah 21. septembra. Vseh teh se je prijavilo nad 312, toda nekateri od teh so bili iz enega ali drugega tehničnega pogreška v neizpolnitvi predpisov, ki jih dolča volivni mimo vsega skupaj 312 kandidatov za seleče urade: (imena za Slovence in ostale Jugoslovne važnejših kandidatov bomo objavili pozneje):

Za govorjenja: 3 demokrata, 2 republikanca, 1 socialist in 1 Wallacevega pristaša (progresivca).

Za državnega tajnika: 1 demokrata, 3 republikance, 1 socijalista, 1 progresivca.

Za drž. zakladničarja: 1 demokrata, 3 republikance, 1 socijalista, 1 progresivca.

Za drž. odvetnika: 1 demokrat, 4 republikance, 1 socijalista, 1 progresivca.

Za 10 kongresnih sedežev: 11 demokratov, 26 republikance, 9 socialistov, 6 Wallacevih progresivcev.

Za 3 državne senatne sedeže (drž. legislatura): 4, 6. in 8. distrikta: 5 demokratov, 6 republikance, 1 socijalist (v 6. distriktu), 3 progresivci.

Za 20 državozborovih sedežev (assembly): 47 demokratov, 72 republikance, 8 socialistov, 17 Wallacevih progresivcev.

Za klerka v milwauškem okraju: 4 demokrati, 1 republikanec in 1 socijalist.

Za blagajnika v milwauškem okraju: 1 demokrat, 1 republikanec, 1 socijalist.

Za koronerja (mlinskega oglednika): 1 demokrat, 1 republikanec, 1 socijalist.

Za šerifa: 25 kandidatov — (štetnik po strankah trenutno nimamo na razpolago).

Za klerka okrožnega sodišča: 1 demokrat, 2 republikanca.

Za distriktnega odvetnika: 1 demokrat, 3 republikanci.

Za javnega bilježnika (register of deeds): 2 demokrata, 1 republikanec, 1 socijalist in 1 Wallacev pristaša.

Za podgovernerja: 1 demokrata, 5 republikance, 1 socialist, 1 Wallacevega pristaša (progresivca).

Za državnega tajnika: 1 demokrata, 3 republikance, 1 socijalista, 1 progresivca.

Za drž. zakladničarja: 1 demokrata, 3 republikance, 1 socijalista, 1 progresivca.

Za drž. odvetnika: 1 demokrat, 4 republikance, 1 socijalista, 1 progresivca.

Za 10 kongresnih sedežev: 11 demokratov, 26 republikance, 9 socialistov, 6 Wallacevih progresivcev.

Za 3 državne senatne sedeže (drž. legislatura): 4, 6. in 8. distrikta: 5 demokratov, 6 republikance, 1 socijalist (v 6. distriktu), 3 progresivci.

Za 20 državozborovih sedežev (assembly): 47 demokratov, 72 republikance, 8 socialistov, 17 Wallacevih progresivcev.

Za klerka v milwauškem okraju: 4 demokrati, 1 republikanec in 1 socijalist.

Za blagajnika v milwauškem okraju: 1 demokrat, 1 republikanec, 1 socijalist.

Za koronerja (mlinskega oglednika): 1 demokrat, 1 republikanec, 1 socijalist.

Za šerifa: 25 kandidatov — (štetnik po strankah trenutno nimamo na razpolago).

Za klerka okrožnega sodišča: 1 demokrat, 2 republikanca.

Za distriktnega odvetnika: 1 demokrat, 3 republikanci.

Za javnega bilježnika (register of deeds): 2 demokrata, 1 republikanec, 1 socijalist in 1 Wallacev pristaša.

Za podgovernerja: 1 demokrata, 5 republikance, 1 socialist, 1 Wallacevega pristaša (progresivca).

Za državnega tajnika: 1 demokrata, 3 republikance, 1 socijalista, 1 progresivca.

Za drž. zakladničarja: 1 demokrata, 3 republikance, 1 socijalista, 1 progresivca.

Za drž. odvetnika: 1 demokrat, 4 republikance, 1 socijalista, 1 progresivca.

Za 10 kongresnih sedežev: 11 demokratov, 26 republikance, 9 socialistov, 6 Wallacevih progresivcev.

Za 3 državne senatne sedeže (drž. legislatura): 4, 6. in 8. distrikta: 5 demokratov, 6 republikance, 1 socijalist (v 6. distriktu), 3 progresivci.

Za 20 državozborovih sedežev (assembly): 47 demokratov, 72 republikance, 8 socialistov, 17 Wallacevih progresivcev.

Za klerka v milwauškem okraju: 4 demokrati, 1 republikanec in 1 socijalist.

Za blagajnika v milwauškem okraju: 1 demokrat, 1 republikanec, 1 socijalist.

Za koronerja (mlinskega oglednika): 1 demokrat, 1 republikanec, 1 socijalist.

Za šerifa: 25 kandidatov — (štetnik po strankah trenutno nimamo na razpolago).

Za klerka okrožnega sodišča: 1 demokrat, 2 republikanca.

Za distriktnega odvetnika: 1 demokrat, 3 republikanci.

Za javnega bilježnika (register of deeds): 2 demokrata, 1 republikanec, 1 socijalist in 1 Wallacev pristaša.

Za podgovernerja: 1 demokrata, 5 republikance, 1 socialist, 1 Wallacevega pristaša (progresivca).

Za državnega tajnika: 1 demokrata, 3 republikance, 1 socijalista, 1 progresivca.

Za drž. zakladničarja: 1 demokrata, 3 republikance, 1 socijalista, 1 progresivca.

Za drž. odvetnika: 1 demokrat, 4 republikance, 1 socijalista, 1 progresivca.

Za 10 kongresnih sedežev: 11 demokratov, 26 republikance, 9 socialistov, 6 Wallacevih progresivcev.

Za 3 državne senatne sedeže (drž. legislatura): 4, 6. in 8. distrikta: 5 demokratov, 6 republikance, 1 socijalist (v 6. distriktu), 3 progresivci.

Za 20 državozborovih sedežev (assembly): 47 demokratov, 72 republikance, 8 socialistov, 17 Wallacevih progresivcev.

Za klerka v milwauškem okraju: 4 demokrati, 1 republikanec in 1 socijalist.

Za bl

VEŠTI IZ SLOVENIJE

(Nadaljevanje s 1. strani.)

SHOD V MAVHINJAH.

4. julija je bil v Mavhinjah prvi shod Slovenske demokratske zveze. Udeležba je bila okrog 800 ljudi. Ni veliko, toda glavno je da je led prebit. Tudi nekomunistični Slovenci smejo in morejo spet javno nastopiti v tržaški okolici. Po vasi so visele čiste slovenske zastave. Ljudje so rekli, da so "brez packe," to je brez sovjetske zvezde.

PRAVICA SLOVENSCINE PRI SODIŠČU. — Italijanski šovinizem v Trstu nosi vedno bolj visoko glavo. Podpora dobiva pri Angležih, ki v svoji kratkovidenosti gledajo v Lahih kulture narod v Slovenijah pa samo divjaške komuniste. Nihče ni znal bolj izrabiti divjaštev komunistov kot so to znali Italijani. Čeprav je v Trstu več laških komunistov kot slovenskih, vendar so znali Lahi ustvariti pri zavezničkih vtiš, da je komunist Slovenec.

Bridko so občutili tržaški Slovenci to angleško pristranost pri razpravi proti komunističnemu "Primorskemu" dnevniku. "Zagovornika sta hotela govoriti slovensko, toda sodnik Zavezniške vojne uprave major Baylis ni dovolil govoriti v slovenskem jeziku, češ da on ne razume slovenščine. Torej radi ene osebe naj trpe slovenske pravice.

TUDI GENERAL AIREY, ki je komandant v Trstu in tako glava vse uprave, je v svojem poročilu Združenim narodom poročal, kakor da so slovenske šole pravzaprav nepotrebne, ker da znajo vsi Slovenci v Trstu italijansko. To so gonili dan za danem Mussolinijevi fašisti in sedaj ponavljajo isto zavezniški komandan. Tako ga imajo Lahovitega okoli prstov. Tržaški list "Teden" pravi, da se najde res med Italijani mogoče modrovanje, da izgubi narod, ki se lahko nauči drugega jezika, pravico do svojega.

KRASEN VZGLED SLOVENSKEGA KOMUNISTA. — "Demokracija" prinaša pod naslovom: "Brez komentarja," kako so se nekdanji fašisti prelevili v komuniste. Neki Simčič Valerio je leta 1924 zbiral za družino laškega fašista, ki je bil ubit. Zbiral je v imenu fašističnega odbora Dobrovo — Medina. Sedaj je isti Simčič zbiral za v Trstu obsojene komuniste. Enkrat je bil Valerio Simčič, sedaj je Valerij Simčič. Samo črno barvo so zamislili taki tiči za rdečo, pod barvo pa so ostali isti malopridneži. Ta sodrža sedaj

Za dr. Srca Jezusovega (razpuščeno)

Cleveland O. — Komaj je poteklo dva tedna, kar je naš blagajnik prejel še tisto "zmrzlino", ki se je odtajala na The North American Mortgage Co., pa me je že več članov vprašalo, kdaj bomo vendar tisto "ogromno" vsoto denarja razdelili. Najprej nai vam povem, da naj nikar nihče ne pričakuje velikih čekov, oziroma velikih števil na čekih. Vsega denarja je nekaj nad devet sto in če je to treba razdeliti med okrog 225 članov, si lahko vsak sam preračuna, kolikor bo dobil.

ZAPRTI KOMUNISTI V TRSTU. — Da prepreči neprestane čisto politične štrajke v tržaških ladjedelnicah je zavezniška uprava zaprla voditelje stavkovnih odborov v ladjedelnici sv. Marka, v oni svetega Roka in v Strojni tovarni. Postavili so v te delavnice tudi svoje oficirje. Tako hočejo napraviti mir in pokazati, da so še oni gospodarji v Trstu in ne komunisti.

ZGODEBA IZ VELENJA. — Ne narodnost, ampak pripadnost k stranki, h komunistični seveda, to je vse. Tako bi mogli naslovnici zgodbo, ki jo napišemo, kot smo jo prejeli. Prijatelj nam sporoča takole: "Od znanca, ki pozna razmere v Velenju in ki je tudi sam bral pismo, ki poroča o tem in ki je došlo iz Velenja, sem zvedel sledęčo zanimivost. V Velenju je bila znana nemška družina Skaza, ki je imela lesno trgovino na debelo, gostilno in veleposestvo, ki je merilo 375 jihov. Lahko rečemo, da so bili Skazovi najpremožnejši zasebniki v Velenju. Ker so se čutili Nemce, so pod nemško okupacijo kaj hitre postali trn v peti partizanom. Ali upravičeno ali ne, kdo bi mogel presoditi. Kmalu potem, ko so se začeli partizani udejstvovati, so nekoga večra napadli domačijo družine Skazovih. Oče in sin sta se branili v hiši z uspehom toliko časa, da jim je prišla na pomoč nemška policija in ju rešila iz obkoljene hiše. Partizani pa so na to vso domačijo požgali in je vse pogorelo do tal. Skaza starejši se je nato umaknil v Gradec, sin njegov pa je odšel v nemško armado kot navaden prostak. Ostala je le mati v Velenju. Na fronti je za Skazom mlajšim izginili vsaka sled in staršem je bilo sporočeno, da je prištet med pogrešane. Ob koncu vojne se je Skaza starejši vrnil v Velenje, kjer pa so ga kmalu likvidirali. Vdova je bila kot nemška izgnana iz Jugoslavije. Decembra 1947 pa je prišel v Velenje ruski stotnik. Bil je res Franci Skaza, ki je hotel obiskati svoje starše. Zvedel je za očetovo usodo in zvedel za materino. Tako je odpotoval v Belgrad, da zadevo radi matere uredi. Upa, da bo kot na Ruskem pečen komunist zadevo lahko rešil."

Odkritje Avstralije

Po Kolumbovem odkritju Amerike leta 1492 so po čudnem naključju Avstralijo vendarle odkrili. Dne 8. junija istega leta je namreč sliša zvezda večernica mimo sonca. Za zvezdoslovce je bila ta prikazen silno vana, ker so mogli z njeno pomočjo vsaj približno izračunati, kolikšna je razdalja med našo zemljo in soncem.

Leta 1769 pa so po čudnem naključju Avstralijo vendarle odkrili. Dne 8. junija istega leta je namreč sliša zvezda večernica mimo sonca. Za zvezdoslovce je bila ta prikazen silno vana, ker so mogli z njeno pomočjo vsaj približno izračunati, kolikšna je razdalja med našo zemljo in soncem.

Toda ta pojav je bilo treba opazovati na dveh, kolikor močno narazen ležečih krajin naše zemlje. Po vsej Evropi so se učenjaki zbirali in se pripravljali na opazovanje in tudi družba angleških zvezdoslovcev je sklenila, da bo opazovala ta vana pojav. Za opazovanje si je izbrala dva kraja, ki ležata daleč narazen; prvi je bila znana angleška zvezdarna Greenwich (izg.: Grinič) pri Londonu, drugi pa otoki v Tihem oceanu, včasih kilometrov oddaljeni od Londona. Ti otoki se od tedaj imenujejo "Družbini otoki".

Ta zvezda pa gre zelo poredoma mimo sonca. Zadnjikrat je šla to pot 6. decembra leta 1882 in bo šla zopet dne 2. junija 2004. leta, torej še vsakih

daj znanih in neznanih, obrežnih in visokih morjih od ene dežele do druge.

Tako so že koncem 15. stoletja kržarile po avstralskih vodah razne evropske ladje. Močno se se celo ustavile na puščem obrežju, a mornarji niso iskali puščav, temveč rodovitne pokrajine in dragocene kovine. Zato se niso zmenili za takе kraje; morda so jih imeli le za kaže puste otroke in po vrnitvi v Evropo niso o tem niti omenili.

Leta 1612 pa je postal holandski guverner Van Diemen slovščega nizozemskega mornarja Abela Tasmana nalač začel na Južno morje, da bi videl, ali je res ali ne, kar se je v Evropi že pred odkritjem Amerike govorilo, namreč o nekem južnem delu sveta, latinsko "terra australis." Tasman je pripradal do nekega, tik ob Avstraliji ležečega otoka, ki je pozneje dobil po njem svoje ime, Tasmanijska, toda zemlja, katera ga je bil poslal iskat guverner Van Diemen, ni našel.

Pač pa je odkril več drugih, manjših otokov in jih imenoval "Nova Holandija." Seveda je bila v tem imenu obsežena tudi Avstralija, ne da bi Nizozemci vedeli za to. Današnja Avstralija je prav zato že dolgo potem, ko so jo bili že vso odkrili, ohranila to ime. Šele pozneje so zvedeli za gotovo, da je to tista zemlja, o kateri se je v Evropi že toliko časa govorilo in katero je iskal mornar Abel Tasman.

Ker Tasman takrat ni našel "južne zemlje" so v Evropi nehalli govoriti o Avstraliji in jo začeli pozneje doleti skočito pozabili. Svoje oči so obrnili proti Ameriki.

Frank A. Turek, tajnik, 985 Addison Road, Cleveland 3, Ohio.

P. S. Nikar ne hodite na dom dom čez dan, ker ni nikogar doma in tudi nihče drugi ne bo opravil tega dela kot jaz sam.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

PREKLETA KRI

ROMAN

Karel Mauser

Tako so Mrkovo položili po terjal, Petrač je moral pravleg Fonza. Ko je Mrkovec lopatico vrgel nekaj prsti na krsto, ga je zlomilo, da je zavezkal.

"Ti, Neža ti."

Vse ženske so vekale.

Nazaj grede je še Mrkovec med Froncem in Nežiko. Ob Froncu Grmačeva Reza, ob Nežiku pa Balantov Primož.

"Najmanj eno leto bosta morala čakati, da mater obžalujejo," so klepetiče ženske.

Potlej so počasi pričele obrati vas.

Kakov Mrkova ni nič zaledila, dolgčas pri Mrkovecu po njeni smrti je bil pa tak, da so otreoci kar postavali. V izbo kar nihče ni upal stopiti. Koj so se spomnili na rajnico.

Mrkovec je pozelenil in vsak dan bolj vase lezel. Za noben pogovor ni bil več. Le Tomaž se je tako navadil, da ni mogel živeti brez njega.

Če ni Tomaž prišel v vas, je pa Mrkovec odšel k Vižarju. Ni strpel doma, čeprav k Vižarju ni šel rad. Stari se mu je dobroda zameril.

Mrkovec in Tomaž sta zdaj vedno skupaj. Vsak dan sproti Mrkovec vprašuje Vižarjevega, kdo ga je udaril in Tomaž ponavlja Matevžovo ime.

"Ma — ma — ma — tevž."

"Prav si povedal."

Mrkovec je vesel. Ko bi Tomaža ne imel, bi ženo težko prebolel.

Matevž nehotiče čuti, da sta se Mrkovec in Tomaž zaklela proti njemu. Obeh se boji in obeh se izogiba. Toda Mrkovec je za njim kakor duh.

Zadnjic sta se srečala v temi. Matevž bi se rad obrnil, toda slutil je, da ga je Mrkovec že spoznal. In ga je.

"Vežeš prekleto kri, vlačugar. Z mačeho se onegaviš. Tvoj oče je ubijal, ti si ubijal. Oče s kolom, ti s soro."

In gre naprej. Noč čakati. Dovolj mu je, da je zabodel.

Matevž je vsak dan bolj zmeden. Vočih se ustraši vsakega koraka, ki hrusti čez dvorišče.

Če bi bil Mrkovec.

Ali Tomaž.

Zabrežje še v jeseni ni, ko delavci že spet sekajo v zvirških gmajnah. Piškotarjev je prisnil Petrač. Nekaj je bil staremu na dolgu, Matevž je

Vižarjev se samo smehlja. "Re — re — resk," posenema Tomaž vršanje padajočega dela.

Mrkovec od veselja tolča z grčevko ob tla.

Dober dan za tem gre Mrkovec pozno ponoči od Vižarja. Že proti bajti je mencial, ko se je nenadoma premisil in se obrnil nazaj.

Naravnost proti Piškotarju. Tiho leze ob zidu med kopričami. Naravnost pod kamrino bi se ne, ko je pa Nežika takoj okno, kjer spita Matevž in Frančka.

Terhno je, nad Tržičem so oblački za dež.

Potlej potrka, da zazvenči šipa.

Če je doma, se bo oglasil. Že zavoljo tega, da bi ujel Frančko. Kdo bo trkal, če ne Kocjanov.

"Kdo je?"

Matevž glas. Mrkovec sliši, da je zaškrpala postelja.

"Matevž!"

Mrkovec glas je hripav, grozen, kakor da bobni iz jame.

Potlej gre Mrkovec mimo Vižarja domov.

Frančka ne ve, zakaj ga je poklikal, Matevž pa dobro.

Vstal bi, pa noče ničesar. Frančka se obrne in misli na Urbana, kako je včasih vasoval.

Nasad!

Proso manj. V Zabrežju je živahnno. Proso je obrodilo, hvala Bogu, in pšena bo dosti.

Spet bo kaša. To bodo pele stope v Belejem mlini!

Pa so gospodarji kaj deli v strmel v Tomaža. Nihče ni mo-

Za Nežiko in Primoža pa že tako vsi vedo. Balantova bo, kakor je zdaj Mrkoveča. Kdo bi si misil? Pa je bila že vsa Vižarjeva. Nekateri bi radi načeli pogovor o Tomažu, pa so ga drugi brž obrnili. Zavoljo Nežike. Težko bi ji bilo. In Primožu tudi.

Malo čez enajsto pa je stal Vižarjev pred vrati. Kakor bi padel na skedenj.

Nežika se je kar stresla. Primož je pobledel in se zapse.

Franka je pohledel in se zapse

